

Toto je časť poslednej kapitoly knihy
Lee Strobla *KAUZA STVORITEL'* (vyd. Porta Libri 2005)
Ludia, ktorí v tejto dobe masívneho „vymývania mozgov“
ešte dokážu uvažovať, si iste radi prečítajú
nielen tento krátky (desaťstranový) „úryvok“, ale celú knihu.
Veľmi to odporúčam najmä študentom.

Žasol som nad tým, čo všetko priniesli nové objavy vo fyzike, astronómii, biochémií a iných disciplínach do vedeckého poznania. Keď som nad tým opäť uvažoval, snažil som sa úprimne porovnať, ktoré z hypotéz najlepšie zodpovedajú posledným vedeckým poznatkom. Bude to darvinizmus, či inteligentný dizajn?

MOŽNOSŤ Č. 1: HYPOTÉZA DARVINIZMU

Začal som uvažovaním nad tým, ako by mohla tieto fakty vysvetľovať hypotéza, že všetok život možno odôvodniť nikým neusmerňovaným, čisto prírodným procesom evolúcie. „Ako všetky ostatné vedecké teórie, aj darvinistická evolúcia musí byť neustále konfrontovaná s dôkazmi,“ povedal biológ Jonathan Wells. „Ak dôkazom niekde nezodpovedá, musí byť prepracovaná, alebo od nej treba odstúpiť, inak to nie je veda, ale mýtus.“⁴

Keď som sa pozrel na darvinistické doktríny, ktoré vo mne toľké roky budovali ateizmus, netrvalo mi veľmi dlho a pochopil som, že sú príliš vratké a nedá sa o ne v skutočnosti opierať. Uznal som, že ak mám prijímať darvinizmus a zásady naturalizmu, potom musím veriť, že:

- Nič vyprodukovalo všetko.
- Z neživého pochádza život.
- Slepá náhoda vytvorila dokonale usporiadané systémy i podmienky pre ich fungovanie.
- Chaos produkuje informácie.
- Nevedomie vytvára vedomie.
- Veci bez rozumu vyprodukovali rozum.

Na základe tohto som bol nútený dôjsť k záveru, že darvinizmus si vlastne vyžaduje krok slepej viery, ktorý som nebol ochotný urobiť. Jednoducho povedané, keď začnete podrobne preverovať základné oporné stĺpy evolučnej teórie, zosypú sa ako domček z kariet.

Napríklad naturalistické procesy absolútne nedokážu vysvetliť, ako sa mohli neživé chemické látky samovoľne usporiadať a vytvoriť prvú živú bunku. Teórie, ktorá by to vysvetľovala, niet, a nedá sa o žiadnej takej ani len uvažovať. Biochemik Klaus Dose, jeden z popredných odborníkov na otázky pôvodu života, pripúšťa: „V súčasnosti končia všetky diskusie o principiálnych teóriách a pokusoch na tomto poli v slepej uličke.“⁵

Vedecký spisovateľ Róbert Roy Britt vykresľuje tento problém omnoho farebnejšie: „Mali ste už taký sen, že vás naháňala nejaká obluda, a vy ste sa snažili zo všetkých síl utekať, ale stále ste stáli na jednom mieste? Súčasná snaha porozumieť vzniku života sa tomu veľmi podobá.“⁶

Stephen C. Meyer v našom rozhovore zdôraznil, že v otázke pôvodu biologickej informácie sú nezdolateľné prekážky, ktoré nemožno riešiť ani ďalším skúmaním, ani väčším vedeckým úsilím. Inými slovami, vedci v oblasti otázok pôvodu života sa zo svojej nočnej mory nevedia prebrať. Pre mňa to predstavuje Achillovu päť evolučnej teórie. Ako poznamenal biochemik Michael Denton, predstava, že by nikým neusmerňovaný proces mohol akosi premeniť neživé chemické látky na všetky tie nekonečne zložité živé veci, je určite „nič menej a nič viac, ako veľký kozmogénický mýtus našich čias“.⁷

A na dôvažok, nálezy skamenelín tvrdošijne odmietajú potvrdiť veľkolepé vyhlásenia darvinistov o postupných zmenách. Denton povedal, že napriek nespočetnému množstvu objavov, ktoré sa uskutočnili od Darwinových čias, „nám vývojový stupeň, ako vždy, stále uniká“.⁸ Nálezy skamenelín veľmi neprispievajú

k potvrdzovaniu Darwinovej teórie; naopak, sú nesúrodou kakofóniou, ktorá vôbec nie je v súlade s tvrdením darvinistov o príbuznosti napríklad rýb, obojživelníkov a plazov.

Najprenikavejším rozporom, čo sa týka skamenelín, je „biologický veľký tresk“, takzvaná *kambrijská explózia*. Väčšina (podľa niektorých expertov všetky) zo štyridsiaticich kmeňov zvierat, ktoré dnes žijú na Zemi (kmeň je najvyššia kategória v ríši zvierat), sa náhle objavila v tomto období. Niektorí odborníci tvrdia, že to bola nielen väčšina, ale úplne všetky. Objavili sa prakticky naraz, a to s úplne novou stavbou tela v období pred viac ako päťsto miliónov rokov. Takýto náhly nástup úplne nových životných foriem bez predchádzajúcich vývojových stupňov stavia Darwinov strom života „na hlavu“.

Podobne ako seabedomý žalobca v prípade Ford Pinto,^{*} aj Darwin kedysi predpovedal, že nové objavy určite vysvetlia tento kvantitatívny skok biologickej zložitosti. Avšak nové objavy to vlastne len zhoršili. Vysvetlenie, že zvieratá, ktoré na vývojových predstupňoch stáli, mohli byť príliš neforemné, alebo príliš malé na to, aby zanechali po sebe skameneliny, neobstojí. Alternatívne teórie, ako bola teória Stephena Jaya Goulda o *prerušovanej rovnováhe*, sa roztriešťa o útesy zdravého a rozumného uvažovania. Darwinova domnienka, že ak nové objavy jeho teóriu nepodložia, tak ju to vlastne zničí, je platná aj po stopäťdesiatich rokoch. Kambrijská explózia sa podľa jeho teórie jednoducho vysvetliť nedá. Podľa môjho názoru to je jej zničujúci nedostatok.

Keď som podrobne a objektívne študoval sporné body darvinizmu, zmocnilo sa ma presvedčenie, že evolúcia je *potvrdeným faktom*, pokiaľ ju definujeme ako mikroevolučné variácie, ktoré nachádzame v zvieracom a rastlinnom svete. Je nepopierateľné, že tu počas dlhého časového obdobia nastalo veľké množstvo zmien a odlišností. Niet však žiadnych dostatočných dôkazov, na vyvodenie drastického záveru, že podobne nastali aj makroevolučné premeny veľkého rozsahu.

Známy autor Roger Lewin, niekdajší vydavateľ časopisov *Science* a *New Scientist*, zhodnotil jednu historickú vedeckú konferenciu o otázkach makroevolúcie takto: „Ústrednou otázkou bolo... či mechanizmy, ktoré sú uplatňované pri mikroevolúcii, možno použiť aj na vysvetľovanie fenoménu makroevolúcie. Napriek riziku, že sa to niektorým ľuďom na tomto stretnutí nebude páčiť, odpoveď na takúto otázku je veľmi jasná: Nie.“⁹

Skrátka, množstvo viery, ktoré bolo potrebné na prijímanie ďalekosiahlych a veľmi kontroverzných tvrdení darvinizmu, ďaleko presahovalo to, čomu som veril ja, že je hodnoverne zaručené pevnými vedeckými faktami. Okrem toho, naturalizmus nemá absolútne žiadne dôveryhodné vysvetlenie na to, ako vlastne mohol začať existovať vesmír. Práve táto nedostatočnosť naturalistických a darvinistických myšlienok ma priviedla k úvahe nad ďalšou hypotézou — že vesmír a život, ktorý v ňom existuje, sú výsledkami pôsobenia inteligentného dizajnéra.

MOŽNOSŤ Č. 2: HYPOTÉZA O INTELIGENTNEJ PRÍČINE

„Na veľké a fundamentálne otázky, medzi ktoré patrí aj viera v Boha (alebo práve nevieru v Boha), nie je možné odpovedať jediným argumentom,“ povedal prírodovedec John Polkinghorne, ktorý sa neskôr stal teológom. „Je to príliš komplikované. Človek musí uvažovať komplexne a rozhodnúť sa, či odpovede na ne zapadajú do celkového obrazu, ktorý dáva zmysel, alebo či sú s ním v rozpore.“¹⁰

Pri svojom bádani som si osvojil práve takýto postoj. Zahĺbil som sa do šiestich vedeckých disciplín, aby som sa dozvedel, či smerujú k existencii inteligentného činiteľa, alebo sú s takýmto tvrdením v rozpore.

Keď som sa otvoril možnostiam, ktoré presahovali naturalistické vysvetlenia, zistil som, že hypotéza dizajnu najjasnejšie vysvetľuje vedecké bádania. „Vysvetľujúca schopnosť“ hypotézy dizajnu ďaleko prekonala všetky ostatné teórie. Zamyslite sa so mnou nad faktami, ktoré som vo svojom bádani uvádzal.

* Autor sa tu odvoláva na svoju predchádzajúcu knihu, v ktorej opísal súdny proces proti automobilke Ford Motor Company, obvinenej za „zabitie z nedbanlivosti“ pre údajne zlú konštrukciu automobilu Ford Pinto.

- *Dôkaz kozmológie*

Staroveký kozmologický argument *kalam* nadobudol za posledných päťdesiat rokov vďaka vedeckým objavom veľkú presvedčivosť. William Lane Craig mi vysvetlil, v čom spočíva jeho elegantná jednoduchosť.

1. *Všetko, čo vznikne, má svoju príčinu.* Dokonca ani veľmi známy skeptik David Hume nepopieral túto prvú premisu. Skôr sa človeku ako absurdnosť javí výrok ateistu Quentina Smitha: „Pochádzame z ničoho, vznikli sme skrze nič a pre nič.“

2. *Vesmír mal počiatok.* Na základe poznatkov dnes prakticky všetci kozmológovia súhlasia, že vesmír mal počiatok vo veľkom tresku v určitom konkrétnom bode minulosti. Craig zdôraznil, že ešte aj alternatívne teórie, ktoré vysvetľujú pôvod vesmíru, si vyžadujú jeho počiatok. Keď Stephen Hawking pracoval vo svojej teórii s „imaginárnymi číslami“, tieto počiatok vesmíru v jeho modeli len prekryli; no Hawking sám pripúšťa, že jeho model nie je skutočným popisom reality.

Z prvých dôvodov nevyhnutne vyplýva záver:

3. *Preto vesmír má príčinu.* Ešte aj niekdajší agnostik, astronóm Robert Jastrow pripustil, že základné prvky kresťanstva a modernej kozmológie sú úplne rovnaké: „Rad udalostí, ktoré viedli k existencii človeka, sa udial náhle a s ostrou jasnosťou v konkrétnom momente času, v záblesku svetla a energie.“

- *Dôkaz fyziky*

Jedným z najprekvapujúcejších objavov modernej vedy je, že zákony fyziky a fyzikálne konštanty sú neočakávane práve také, že umožňujú, aby vo vesmíre bol život. Ako povedal filozof Robin Collins, gravitácia je nastavená s obrovskou presnosťou v pomere jedna ku sto miliónom miliárd miliárd miliárd miliárd.

Kozmologická konštanta, ktorá predstavuje energetickú hustotu vesmíru je taká presná, ako zásah šípku z vesmíru do stredu terča. Je to ako trafiť biliontinu z bilióntiny centimetra zo vzdialenosti priemeru Zeme. Jeden odborník sa vyjadril, že na to, aby bol vesmír schopný zachovať život, je potrebných nastaviť viac ako tridsať fyzikálnych kozmologických parametrov.

Collins svojimi tvrdeniami dokázal, že tento „antropický princíp“ sa nedá hodnoverne vysvetliť ako produkt náhody. Najdiskutovanejšia alternatíva existencie viacerých vesmírov postráda akýkoľvek podporný dôkaz, a úplne zanikne, keď si uvedomíme, že každý ďalší a iný svet by za svoju existenciu musel vďaka len detailne usmerňovanému procesu.

Tento dôkaz bol taký presvedčivý, že Patrick Glynn sa vzdal svojich ateistických postojov. Povedal, že „dnes veľmi konkrétne a silné poznatky smerujú k hypotéze o Bohu. Je to najjednoduchšie a najprirodzenejšie riešenie tejto antropickej záhady“.

- *Dôkaz astronómie*

V astronómii, rovnako ako vo fyzike, pozorujeme podobné „presne nastavené konštanty“. Ľudia žijú vo vynikajúco vytvorenom prostredí, ktoré je úžasne zosúladenou choreografiou geologických a chemických procesov prebiehajúcich na Zemi a zároveň má vynikajúce umiestnenie vo vesmíre.

Astronóm Guillermo Gonzales a filozof Jay Wesley Richards zistili, že na to, aby sa niekde udržali živé organizmy, je potrebná planéta, ktorá obieha okolo hviezdy podobnej nášmu Slnku. Táto hviezda by však musela mať veľmi špeciálne vlastnosti nášho Slnka — tú správnu hmotu, žiarivosť, vek, správnu vzdialenosť od svojej planéty, správnu obežnú dráhu, správnu galaxiu, správne miesto. Množstvo týchto faktorov spôsobuje, že naša slnečná sústava svojím umiestnením vo vesmíre vytvára jedinečné prostredie pre život.

Všetky tieto výnimočné podmienky, ktoré umožňujú existenciu života, vlastne spôsobujú, že naša planéta je jedinečným miestom, odkiaľ je možné pozorovať a analyzovať najbližší vesmír. Na základe všetkých týchto skutočností musíme povedať, že naša planéta je úplne jedinečná. Stvoriteľ vlastne chcel, aby sme boli schopní skúmať vesmír okolo nás.

„Ak by vesmír nebol vytvorený s touto úžasnou presnosťou, nikdy by tu nevznikol život,“ povedal astrofyzik John A. O’Keefe, ktorý študoval na Harvarde a pôsobí v NASA. „Som presvedčený, že aj tieto okolnosti nám jasne dokazujú, že vesmír bol stvorený na to, aby v ňom mohol žiť človek.“

- *Dôkaz biochémie*

Darwin povedal: „Ak by sa dokázalo, že existuje nejaký zložitý organizmus, ktorý sa nesformoval početnými, postupnými a jemnými modifikáciami, moja teória sa absolútne zrúti.“ Práve toto dokázal biochemik Michael Behe. A to popisom „nezjednodušiteľnej zložitosti molekulárnych strojov“.

Je veľmi nepravdepodobné, že tieto zložené mikroskopické mašinky, ako sú riasinky a bakteriálny bičík, vznikali postupne podľa teórie Darwina, pretože na to, aby mohli fungovať, museli hneď existovať také, aké sú. Ďalšími príkladmi sú napríklad systém cirkulácie proteínov medzi bunkami alebo zložitý proces zrážania krvi.

Okrem toho, že tieto úžasné biologické systémy úplne podkopávajú darvinizmus, ďaleko presahujú kapacitu akejkoľvek ľudskej technológie a jednoznačne ukazujú smerom ku Stvoriteľovi. „Môžem to zhrnúť veľmi ľahko,“ povedal Behe, „zásah inteligentného dizajnéra je jednoznačný. Verím, že nezjednodušiteľne zložené systémy sú silným dôkazom cieľeného a zámerného dizajnu inteligentného pôvodu.“

Ukázalo sa, že Beheho argumenty odolávajú všetkým námietkam skeptikov. Hoci v budúcnosti sa v biochémii určite urobia nové objavy, Behe zdôraznil, že to nič nezmení na komplexnosti objavov, ktoré sa odhalili — a to všetko sa dá najlepšie vysvetliť pôsobením Stvoriteľa.

- *Dôkaz biologickej informácie*

Asi dva metre DNA zmotané v každej z našich sto biliónov buniek obsahuje v sebe štvorpísmenkovú chemickú abecedu, ktorá svojím usporiadaním skrýva presné stavebné inštrukcie na vznik všetkých proteínov, z ktorých sú stvorené naše telá. Stephen C. Meyer, vedec z Cambridge, dokázal, že žiadna hypotéza sa ani len nepribližuje k logickému vysvetleniu, ako by sa informácie mohli do tejto biologickej hmoty dostať naturalistickými prostriedkami.

Ďalej mi vysvetlil, že vždy, keď niekde nájdeme sekvenčné usporiadanie znakov, ktoré je zložené a korešponduje s nejakým nezávislým predpisovým vzorcom, či s inými funkčnými požiadavkami, *zakaždým* ide o informácie, ktoré sú produktom inteligencie. „Knihy, počítačové kódy a DNA majú práve tieto dve vlastnosti,“ povedal Meyer. „Vieme, že knihy a počítačové kódy sú vytvorené inteligenciou, a preto môžeme povedať, že prítomnosť tohto typu informácie v DNA tiež predpokladá inteligentný zdroj.“

Okrem toho Meyer zdôraznil, že kambrijská explózia zaráža zoskupením nových životných foriem, ktoré sa vo vrstve skamenelín objavujú veľmi náhle, ako úplne vyvinuté organizmy bez akýchkoľvek predkov, čo si vyžaduje okamžitý vstup veľkého množstva nových biologických informácií. „Informácia je výsostným poznávacím znakom mysle“, povedal Meyer. „A už len na základe dôkazov z genetiky a biológie môžeme predpokladať existenciu mysle, ktorá je ďaleko väčšia, než tá naša — je to myseľ, ktorá je racionálna, vie plánovať a pôsobí s určitým zámerom, je to proste inteligentný tvorca, ktorý je úžasne kreatívny.“

- *Dôkaz vedomia*

Mnoho vedcov dnes dochádza k záveru, že zákony chémie a fyziky nie sú schopné vysvetliť skúsenosť vedomia ľudských bytostí. Profesor J. P. Moreland definuje naše vedomie ako schopnosť introspekcie, vnímania, premýšľania, vnímania emócií, pociťovania túžob, schopnosť niečomu veriť a schopnosť činiť slobodné rozhodnutia — toto všetko z nás robí živých ľudí, ktorí majú vedomie a uvedomujú si svoju existenciu. Takže súčasťou ľudskej duše je vedomie a oživuje naše telo.

Podľa vedca, ktorý dokázal, že vedomie nezaniká ani vtedy, keď mozog človeka prestane fungovať, môžeme povedať, že súčasné vedecké poznatky „podporujú názor, že myseľ, vedomie, či duša sú samostatné jednotky oddelené od mozgu.“

Ako Moreland povedal, „nemôžete dostať niečo z ničoho“. Ak sa existencia vesmíru začala mŕtvou hmotou, ktorej chýbalo vedomie, „ako potom môžete získať vedomé, žijúce, mysliace, cítiace a čomusi veriace stvorenia, teda niečo úplne odlišné od hmoty, ktorá to na počiatku vôbec nemala?“ Ale ak sa všetko od začiatku začína v mysli Boha, povedal, „nemáme žiaden problém s vysvetľovaním počiatku našej mysle“.

Darvinistický filozof Michael Ruse sa úprimne vyznal: „Zdá sa, že nikto, a už určite nie darvinisti, nemajú odpovede na otázky týkajúce sa vedomia.“ Nositeľ Nobelovej ceny neurofyziológ John C. Eccles došiel na základe dôkazov k záveru: „Existuje niečo, čo by sme mohli nazvať nadprirodzeným pôvodom mojej jedinečnej mysle, či môjho jedinečného sebauvedomenia, alebo duše.“

IDENTITA DIZAJNÉRA

Keď som si zosumarizoval záplavu informácií, ktoré som získal počas svojho výskumu, uvedomil som si, že dôkazy inteligentného dizajnéra sú naozaj hodnoverné, preukázateľné a presvedčivé. Podľa môjho názoru už samotná kombinácia poznatkov z kozmológie a fyziky bola dostatočným argumentom pre hypotézu o inteligentnej príčine. Všetky ostatné poznatky jednoducho len prispeli k ešte lepšej obhajobe, ktorá nakoniec vyvrátila všetky moje námietky.

Ale kým, alebo čím je tento majstrovský dizajnér? Bolo to, akoby som na detskom obrázku s bodkami a číslami kreslil čiaru od jedného bodu k druhému. Každá zo šiestich vedeckých disciplín mi postupne odhaľovala kontúry obrazu, na ktorom sa začínala črtať identita Stvoriteľa. Ako mi v rozhovore vysvetlil Craig, kozmológia dokazuje, že za vznikom vesmíru musí byť bezčasové, nehmotné a osobné bytie bez počiatku, ktoré disponuje slobodnou vôľou a obrovskou mocou. Pri rozhovore o fyzike Collins dokázal, že Stvoriteľ je inteligentný a neustále zasahoval do stvorenia aj po veľkom tresku.

Poznatky astronómie, ktoré ukazujú, ako bol Stvoriteľ pri formovaní obývateľného životného prostredia precízny, logicky dokazujú, že má o nich záujem. Takisto Gonzales a Richards poskytli dôkaz o tom, že Stvoriteľ vložil do svojich stvorení aspoň jeden záujem — snahu skúmať svet, ktorý utvoril. Tak sa im naskytne možnosť, že sa dostanú až k nemu.

Biochémia a dôkazy biologickej informácie potvrdzujú, že Stvoriteľ pôsobil aktívne aj po veľkom tresku; no ukazujú aj to, že bol pritom ohromne kreatívny. Dôkazy týkajúce sa existencie ľudského vedomia, ako povedal Moreland, nám pomáhajú pochopiť, že Stvoriteľ je inteligentný, dáva nám možnosť pochopiť jeho všadeprítomnosť, ba dokonca nám umožňuje pochopiť a porozumieť aj tomu, že život po smrti je skutočnosťou.

Toto všetko však nie je obraz nejakého deistického boha, ktorý nejako naštartoval vesmír, a potom ho vydal napospas náhode. Meyer mi už v našom prvom rozhovore vysvetlil, že vo vesmíre existuje veľké množstvo dôkazov o neustálom zasahovaní Boha do vývoja vesmíru dávno po jeho počiatku. To deistickú hypotézu úplne vyvracia.

Nie je možné súhlasiť ani s predstavou panteizmu, že stvoriteľ a vesmír sú koexistentné. Táto teória nedokáže vysvetliť vznik vesmíru. Veď ak panteistický boh neexistoval skôr ako fyzický vesmír, nebol by schopný spôsobiť začiatok existencie vesmíru.

Craig tiež vysvetlil, ako vedecký princíp Ockhamovej britvy zmietol akúkoľvek predstavu polyteistických bohov, a ponecháva nám iba jediného Stvoriteľa. Osobná prirodzenosť tohto Stvoriteľa je argumentom proti existencii akejsi neosobnej božskej sily, čo je vlastne centrálna myšlienka niektorých prúdov New Age.

Obraz Stvoriteľa, ktorý vytvárajú tieto vedecké poznatky, je zvláštnym spôsobom v súlade s obrazom Boha, o ktorom hovorí Biblia.

- *Je Stvoriteľom?* „Dávno si založil zem aj nebesá sú dielom tvojich rúk.“¹¹
- *Je jedinečný?* „Tebe bolo odhalené poznanie, že Pán je Boh; okrem neho niet žiadneho iného.“¹²
- *Nemá počiatok ani koniec?* „Než sa zrodili hory, než vznikol svet a zem, od vekov naveky si ty, Bože.“¹³
- *Je nehmotný?* „Boh je duch.“¹⁴
- *Je osobný?* „Ja som Boh Všemohúci.“¹⁵
- *Má slobodnú vôľu?* „A Boh povedal: ‚Buď svetlo!‘ A bolo svetlo.“¹⁶
- *Je inteligentný a rozumný?* „Aké nespočetné sú tvoje diela, Pane! Všetko si urobil múdro, zem je plná tvojich tvorov.“¹⁷
- *Má obrovskú moc?* „Pán je... veľmi mocný.“¹⁸

• *Je kreatívny?* „Ty si to bol, kto vytvoril moje najvnútornejšie bytie, v živote mojej matky si ma utkal. Tebe vzdávam chválu za činy, ktoré budia bázeň. Podivuhodne som utvorený, obdivuhodné sú tvoje skutky, toho som si plne vedomý.“¹⁹

• *Je starostlivý?* „Zem je plná jeho milosrdenstva.“²⁰

• *Je všadeprítomný?* „Nebesia, ba ani nebesia nebies ťa nedokážu pojať.“²¹

• *Dal ľudstvu nejaký cieľ?* „Lebo v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi — svet viditeľný i neviditeľný ... všetko je stvorené skrze neho a pre neho.“²²

• *Ponúka život po smrti?* „... navždy odstráni smrť.“²³

Apoštol Pavol napísal už pred dvoma tisícročiami: „Jeho večnú moc a božstvo, ktoré sú neviditeľné, možno totiž od stvorenia sveta vidieť, keď ľudia premýšľajú o jeho diele, takže nemajú výhovorky.“²⁴

Vyvstala otázka, či by tieto kvality mohli charakterizovať aj božstvá iných svetových náboženstiev; ale keď som načrtol ďalšie dôkazy, ktoré som objavil pri štúdiu starovekej histórie a archeológie, zostala úplne bezpredmetná. Ako som popísal vo svojej predchádzajúcej knihe *The Case for Christ* (Kauza Kristus), (ktorej zhrnutie nájdete v dodatku tejto knihy), máme k dispozícii presvedčivé fakty, ktoré dokazujú nespornú vierohodnosť Nového zákona. História dokazuje naplnenie starovekých prorociev v živote Ježiša z Nazareta bez akejkoľvek pochybnosti a nevyvrátiteľne podporuje vzkriesenie Ježiša z mŕtvych ako skutočnú udalosť, ktorá sa stala v určitom čase a priestore. Jeho návrat spomedzi mŕtvych je bezprecedentným a nadprirodzeným činom, ktorý potvrdzuje jeho tvrdenie, že je jedinečným Božím Synom.

Som presvedčený, že rozsah, rozličnosť, hĺbka a neprekonateľná presvedčivá moc dôkazov vedy i histórie natoľko potvrdzujú hodnovernosť kresťanstva, že akékoľvek pochybnosti sa pod ich váhou úplne strácajú.

Ak by som chcel veriť darvinizmu, musel by som pri svojej viere prekonávať silný prúd dôkazov plyúcich presne opačným smerom; no svoju dôveru som vložil v Boha, o ktorom píše Biblia, a je mi jasné, že to bolo to najrozumnejšie a najprirodzenejšie rozhodnutie, ktoré som mohol spraviť. Vlastne som len dovolil, aby ma prúd faktov o pravde unášal so sebou a viedol ma k tým najlogickejším záverom.

SPLYNUTIE VEDY A VIERY

Nanešťastie, čo sa týka viery, existuje okolo nej množstvo zavádzajúcich tvrdení a nepochopenia. Sú ľudia, čo veria, že viera vlastne protirečí faktom. Michael Shermer, vydavateľ časopisu *The Sceptical Inquirer*, sa pohľadovo vyjadril, že „ústredným bodom viery je veriť bez ohľadu na dôkazy, Čo je pravým opakom vedy“.²⁵ V každom prípade toto nie je môj postoj, a ja veci takto nechápem. Vo viere vidím jediný rozumný krok, ktorý sa uberá presne tým smerom, akým ukazujú dôkazy. Inými slovami, viera ide ďalej ako len uznanie, že vedecké a historické fakty poukazujú na Boha. Viera reaguje na tieto fakty tak, že vkladá svoju dôveru v Boha — týmto krokom si vďaka rôznym podporným dôkazom, môžeme byť úplne istí.

Oxfordský vedec Alister McGrath poukázal na to, že každý svetonázor vyžaduje určitú dávku viery. „Skutočnosti, ktoré hlása ateizmus, jednoducho nemožno preukázať,“ povedal. „Ako vieme, že Boh neexistuje? Faktom je, že ateizmus je viera, ktorá vyslovuje závery vymykajúce sa dostupným dôkazom.“²⁶

Na druhej strane, dôkazy, ktoré máme k dispozícii po najnovších vedeckých výskumoch, presvedčujú stále viac vedcov o tom, že podporujú vieru ako nikdy predtým. „Starý názor, že okolo nás existuje omnoho viac vecí, než naše oko dokáže zachytiť, sa odrazu zdá ako nejaký úplne nový objav,“ povedal novinár Gregg Easterbrook. „Vstupujeme do úžasnej doby, v ktorej sa spája veda a náboženstvo. A to tu nebolo od osvietenstva, kedy došlo k posledným pokusom ich vzájomne zmieriť.“²⁷

Pre mnoho ľudí, vrátane fyzika Paula Daviesa, je to šokujúci a nečakaný vývoj. „Možno to bude znieť čudne,“ povedal, „ale podľa môjho názoru ponúka veda omnoho istejšiu cestičku k Bohu než náboženstvo.“²⁸

James Tour z Riceovej univerzity, ktorý sa zaoberá nanovedou, dodáva: „Iba nevzdelanec, čo nevie o vede nič, môže povedať, že veda odvádza ľudí od viery. Ak sa vedou skutočne hlboko zaoberáte, potom vás k Bohu privedie bližšie.“²⁹ Astrofyzik a kňaz George Coyne sa zas vyjadril takto: „Nič z toho, čo sa prostredníctvom vedy dozvedáme, neohrozuje našu vieru. Iba ju to obohacuje.“³⁰

Než sa John Polkinghorne stal duchovným na plný úväzok, získal si na univerzite v Cambridge povest' rozhl'adeného matematika a fyzika. Dnes tvrdí, že práve štýl uvažovania, ktorý je typický pre univerzitné kruhy, mu pomohol na ceste k Bohu, a to mu zmenilo život:

„Nikto nikdy nevidel kvark a veríme, že sa to nikomu nikdy ani nepodarí. Kvarcky sú vnútri protónov a neutrónov na seba tak tesne naviazané, že ich nikto nedokáže od seba oddeliť. Prečo ale verím, že tieto neviditeľné telieska existujú?... Keď to zhrniem, je to preto, že kvarcky nám pomáhajú vysvetliť mnohé priame fyzikálne javy... Rád by som sa držal podobnej stratégie aj vo vzťahu k neviditeľnej realite Boha. Jeho existencia dáva zmysel mnohým aspektom nášho poznania a skúseností ako sú napr.: usporiadanosť a užitočnosť fyzického sveta; mnohostupňový charakter reality; takmer univerzálna ľudská skúsenosť niečo uctievať a v niečo dúfať; fenomén Ježiša Krista (vrátane jeho vzkriesenia). Myslím si, že v oboch prípadoch ide o veľmi podobné myšlienkové procesy. Neverím, že by sa môj intelektuálny postoj nejakým spôsobom menil, keď sa pohybujem od vedy k náboženstvu. Pri hľadaní pravdy sú teda veda a viera blízskymi príbuznými.“

Poukázal však ešte na jeden dôležitý rozdiel. „Náboženské poznanie si vyžaduje viac, než poznanie vedecké," povedal. „Zatiaľ čo si vyžaduje úzkostlivú pozornosť vo veciach pravdy, tiež volá po odpovedi vo forme záväzku voči poznanej pravde.“³²

Podľa McGratha hebrejský výraz pre pravdu vo svojom jadre obsahuje, význam „niečo, na čo sa dá spoliehať". Tým vlastne povedal, že to je niečo viac, ako len nebyť v omyle. „Je to o pravdivosti a dôveryhodnosti," vysvetlil. „Je to vzťahový koncept, ktorý nás usmerňuje k niekomu, kto je absolútne hodný našej dôvery. Nežiada sa od nás, aby sme vedeli nejaký ďalší fakt, ale aby sme vstúpili do vzťahu s tým, kto je schopný nás zabezpečiť a uspokojiť.“³³

Poznatky vedy a histórie nás teda môžu priviesť len po túto hranicu poznania. Ale pravda si v určitom momente vyžaduje reakciu. Keď sa rozhodneme pre ďalší krok, a nebudeme už len hľbať nad abstraktnou koncepciou dizajnéra, ale keď sa celou bytosťou preňho rozhodneme — keď z neho urobíme svojho „praveho Boha" — potom sa nám podarí stretnúť ho osobne, mať s ním každodenný vzťah a stráviť s ním večnosť tak, ako to prisľúbil.

A ako mladý lekár s manželkou zistili, vtedy sa všetko skutočne mení.

OD VEDY K BOHU

Nikto nebol vedeckými dôkazmi o Bohu prekvapený viac, než tento tichý sedemdesiatšedemročný lekár so striebornými vlasmi, ktorý sedel oproti mne v jednej z reštaurácií v južnej Kalifornii.

Podobný príbeh prežil vedecký pracovník z východnej Európy, o ktorom mi rozprával Craig. Svoju cestu k Bohu našiel vďaka kozmológii. Aj tento lekár, s ktorým som sedel, bol len ďalším svedectvom toho, ako mocne dokáže veda hľadajúcim ľuďom ukázať cestu k Bohu. Ale jeho príbeh by mohol poslúžiť aj ako ilustrácia toho, ako sa darí človeku, ktorý sa osobne rozhodne zistiť, či sa viera v Boha opiera o fakty alebo nie. Viggo Olsen je vynikajúci chirurg, ktorého život je naplno preniknutý vedou. Štúdium medicíny ukončil s vynikajúcimi výsledkami, a neskôr dostal ocenenie od Komory amerických chirurgov a stal sa popredným vedeckým členom Kolégia amerických chirurgov. Pred menom aj za menom má celý rad titulov. Práve svojmu poznaniu vedy pripisoval svoj predošlý duchovný skepticizmus.

„Na kresťanstvo a na Bibliu som hľadel očami agnostika," povedal mi. „Aj moja manželka Joan bola skeptická. Verili sme tomu, že neexistuje žiadny nezávislý dôkaz o tom, že môže existovať nejaký stvoriteľ. Skôr sme verili tomu, že vývoj života sa uberal cestou evolúcie.“

Problém pre nich predstavovali rodičia manželky, obaja úprimní kresťania. Joan s manželom ich navštívili v roku 1951, keď mal Viggo absolvovať prvú odbornú stáž v Newyorskej mestskej nemocnici. Pri tejto návšteve sa toho o náboženstve napočúvali naozaj dosť. Počas dlhých nočných diskusií im mladí vedci trpezlivo vysvetľovali, prečo je kresťanstvo v rozpore so súčasnou vedou. Nakoniec im raz sklamaní o druhej nadržanom pri kuchynskom stole sľúbili, že si sami dôkladne preskúmajú tvrdenia kresťanskej viery.

Olsen sľúbil, že si úprimne a čestne preskúma všetko, čo súvisí s kresťanstvom, ale vnútorne mal už svoj plán premyslený. „Mojím zámerom vôbec nebolo robiť nejakú objektívnu štúdiu," spomínal. „Chceli sme sa do Biblie pustiť tak, ako keď chirurg otvára hrudný kôš; vrhneme sa na ňu a vyberieme z nej každý zjavný vedecký omyl.“

Vo svojom novom domove si dali na stenu čistý kus papiera s nápisom: Vedecké omyly v Biblii a predstavovali si, že ho veľmi rýchlo zaplnia. Dohodli si študijný postup, počas ktorého prediskutujú všetko, čo pri svojom výskume zistia. No stále mali viac a viac nezodpovedaných otázok. Keď mal Viggo službu v nemocnici, Joan mala čas na dôkladné štúdium. Potom, keď mal voľné dni a víkendy bez služby, študovali spolu, analyzovali, diskutovali a argumentovali.

Zakrátko narazili na problémy — ale nie také, aké očakávali. „Mali sme vlastne problém nájsť tie vedecké omyly," povedal Viggo. „Keď sme našli niečo, čo sa zdalo byť chybné, pri ďalšom hĺbaní a štúdiu sme zistili, že sme tomu len zle rozumeli. To nás prinútilo, aby sme sa zamysleli hlbšie.

Potom im jeden študent požičal knihu vydanú v roku 1948 s názvom *Modern Science and Christian Faith* (Moderná veda a kresťanská viera).³⁴ V trinástich kapitolách popisovali rozliční vedci dôkazy zo svojej vedeckej činnosti, ktoré poukazovali na Boha. Aj keď bola publikovaná pred mnohými rokmi, skôr než sa objavili také očividné vedecké objavy, aké som popísal v tejto knihe, všetko čo tam bolo, stačilo na to, aby obaja zostali stáť v nemom úžase.

„Úplne nám to vyrazilo dych," povedal Olsen. „Prvýkrát sme pochopili, že za kresťanstvom stojí čosi rozumné. Rozhodnutie pre vieru v žiadnom prípade neznamenalo nejakú intelektuálnu samovraždu."

CELOŽIVOTNÉ DOBRODRUŽSTVO

Celú knihu, ako aj mnohé ďalšie z jej bibliografie, úplne hltali. Keď analyzovali všetky uvedené dôkazy, dochádzali k mnohým záverom.

Po prvé, na vedeckom základe zistili, že vesmír nebol večný. Naopak, začal existovať v určitom konkrétnom bode. A pretože vesmír je vlastne plný energie — tepelnej energie, atómovej energie a tak ďalej — prišli k záveru, že jeho existenciu musela spôsobiť nejaká obrovská sila.

Po druhé, keď podrobne skúmali očividný dizajn vesmíru, no rovnako aj premyslenú stavbu ľudského tela od celkového vzhladu, cez jednotlivé orgány až po bunky, museli sa zhodnúť, že sila, ktorá takto usporiadala vesmír, musí byť aj inteligentná.

Po tretie, rozhodli sa uznať, že akokoľvek veľký je ľudský intelekt, existuje niečo ešte vyššie — a to je schopnosť ľudskej empatie, lásky, súcitu. A pretože Stvoriteľ musí byť omnoho väčší ako jeho stvorenia, tieto kvality musia byť u neho väčšie.

Na základe argumentov a dôkazov, mohli nezávisle od Biblie vysloviť odpoveď na prvú z troch otázok, ktoré si sformulovali na začiatku svojho bádania. Otázka znela: „Existuje Boh, ktorý stvoril vesmír?" Sami boli prekvapení vlastným objavom: „Áno, existuje osobný Boh, ktorý je Stvoriteľom."

Potom začali skúmať ďalšie dve obsažnejšie otázky: „Zjavil sa Boh ľudstvu skrze Bibliu či iné posvätné spisy? A je Ježiš Božím Synom, a dokáže nám pomôcť tak, ako to tvrdil?" Ich bádanie sa teraz uberalo týmto smerom. Raz, keď bol Viggo v práci, podarilo sa mu sformulovať niekoľko myšlienok, ktoré sa mu zdali byť veľmi silným argumentom proti kresťanstvu. „Bol som na to naozaj pyšný," povedal mi, a bolo na ňom vidieť, že sa mu pred očami tá scéna odvíja, akoby to bolo minulý mesiac. „Celý deň som strávil jemným doťahovaním detailov tohto argumentu. Nevedel som sa dočkať, kedy to manželke vyrozprávam!"

Po skončení služby prešiel cez tri ulice do ich malého bytu. „Nemôžem zabudnúť na myšlienky, ktorá sa ma vtedy zmocnila, keď mi Joan otvorila dvere a pobozkala ma. Uvedomil som si, akú mám *príjemnú, milú, vtedy tehotnú manželku*

Vošiel dovnútra a zavrel za sebou dvere. Ešte kým stál v chodbičke, vysvetlil jej svoj nový argument proti kresťanstvu. Nakoniec sa jej spýtal: „Čo na to hovoríš?"

„Na chvíľu sa rozhostilo ticho," spomínal si Olsen. „Potom na mňa Joan uprela pohľad tých svojich krásnych modrých očí a povedala: „Ale, Vie, ty po všetkých našich štúdiách neveríš, že Kristus je Syn Boží?"

V tom, ako to povedala a ako sa na mňa pozrela, bolo niečo také zvláštne, že sa vo mne takmer okamžite prelomili všetky bariéry, ktoré v mojej mysli ešte ostávali," povedal. „Niečo sa vo mne zlomilo." Všetko, čo sme dovtedy spoznali, odrazu zapadlo do seba a vytvorilo nádherný, vznešený, priam skvostný obraz Ježiša.

Chvíľu som váhal a potom som povedal: „Ale áno, verím. Viem, že je to pravda. Verím tomu!“ Dovtedy som tomu nebol schopný veriť — ale keď sa vo mne prelomili bariéry, pochopil som, že Joan má pravdu. Prešli sme do obývačky a sadli sme si na gauč. Spýtal som sa jej: „A ako si k tomuto poznaniu dospela ty?“

Povedala mi: Ja som to celé pochopila už pred pár dňami, ale bála som sa ti to povedať. Všetko, čo sme doteraz preskúmali a čo sme zistili, ma nakoniec presvedčilo o pravde Biblie, o Kristovi ako takom a o mojej potrebe — vlastne *našej* potrebe — aby sme v neho uverili. Už pred pár dňami som pochopila, že som úplne presvedčená. V najbližších hodinách sa potom modlila k Bohu, aby dostala dar odpustenia a večného života. A to vlastne odštartovalo to najväčšie dobrodružstvo nášho života!”

Samozrejme, že manželia od tejto chvíle chceli znásobovať dar, ktorý získali a so všetkou vážnosťou požiadali Boha v modlitbe, aby ich poslal na miesto, kde budú potrební v oboch oblastiach — aj ako kresťania, aj ako odborníci v medicíne. Boh ich vypočul a tak strávili tridsať tri rokov v národe, ktorý bol postihnutý obrovskou chudobou. Celý ten čas žili v Bangladéši.

Založili tam nemocnicu Memoriál Christian Hospital, ktorá sa stala centrom zdravotníckej starostlivosti a duchovnej premeny, miestom, kde nespočetné množstvo ľudí našlo uzdravenie a novú nádej života. Spolu so svojimi kolegami pomohli založiť stodvadsať kresťanských zborov. Bangladéšsky národ, ale aj vláda tejto krajiny, ich celé tie roky naozaj vrelo milovali — Viggo bol nakoniec vyznamenaný najvyšším štátnym vyznamenaním, čo bol prejav vďačnosti za jeho prínos tejto krajine.

„Muselo byť veľmi ťažké žiť v takom zaostalom národe,“ povedal som.

„No, musím povedať,“ odpovedal mi s úsmevom, „že to bolo to najväčšie dobrodružstvo, aké sme kedy zažili. Keď ste vo veľmi ťažkej situácii, keď ste sa už stokrát vzdali, keď sa vám zdá, že sa topíte a už nič nedokážete, tak sa modlite zo všetkých síl a prežijete Boží dotyk; Boh vyrieši vašu situáciu tak, ako by vám to ani vo sne nenapadlo.“

Oči mu vtedy žiarili. „To znamená, že si to prežijete skrz naskrz,“ vyhlásil. „Tomuto sa nič nevyrovná. Prežívali sme to znovu a znovu. Ani za nič na svete by sme to nevymenili. Myslím si, že nájsť v živote cieľ a zmysel vecí, pre ktoré ste boli stvorení — nech by to bolo čokoľvek — a potom sa do toho naplno pustiť, je jednoducho ten najlepší spôsob života, aký len môže byť.“

Viggo nakoniec o svojich skúsenostiach napísal tri knihy. Mne sa najviac páčil titul *The Agnostic Who Dared to Search* (Agnostik, ktorý si trúfol skúmať)³⁵ — pretože ten názov v sebe vyjadruje aj riziko, ktoré človek podstupuje, keď sa chce dozvedieť pravdu o Bohu. Na pravdu, ktorú odkryjete, v istom bode musíte zodpovedne reagovať.

A to môže zmeniť úplne všetko.

BOL SI STVORENÝ PRE OBJAVOVANIE

Viggo Olsen mal omnoho pevnejšie vedecké základy a vzdelanie ako ja, ale spôsob, ktorým sme sa obaja rozhodli pristúpiť k otázke viery a vedy, bol do určitej miery podobný. Čítali sme knihy, kládli sme si otázky, kráčali sme podľa stôp, ktoré sa pred nami objavovali, a za dôkazmi sme sa uberali bez ohľadu na to, kam nás smerovali. Celú vec sme skúmali systematicky a s nadšením, ako keby od toho závisel náš život.

Výsledkom toho bolo, že v našom živote sa všetko radikálne zmenilo k lepšiemu — zmenili sa naše postoje, naša filozofia, naše svetonázory, naše priority, ba aj naše vzťahy.

Či už si človekom, ktorý duchovné veci odmieta, alebo naopak, ktorý ich práve hľadá, dúfam, že sa sám za seba rozhodneš preveriť si všetky tieto dôkazy. Tri Olsenove otázky vlastne tvoria celkom dobrú štruktúru, ktorou sa dá k tejto téme pristúpiť.

- Po prvé: Existuje Boh, ktorý stvoril vesmír?
- Po druhé: Zjavil sa Boh ľudstvu skrze Bibliu alebo iné posvätné spisy?
- Po tretie: Je Ježiš Syn Boží a dokáže nám pomôcť, ako to o sebe tvrdil?

Na tejto ceste vlastne zakrátko nevyhnutne zistíš, že vesmíru vládnu fyzikálne aj duchovné zákony. Fyzikálne zákony nás usmerňujú smerom k Stvoriteľovi, duchovné zákony nám dávajú možnosť poznať ho osobne, a to dnes aj naveky.

Nakoniec, tento Boh nie je len stvoriteľom v nejakom širokom slova zmysle, on je *tvojím Stvoriteľom*. Bol si utvorený tak, aby si si k nemu mohol utvoriť živý, dynamický a dôverný vzťah. A ak ho budeš hľadať celým srdcom, on zasľúbil, že ťa privedie ku všetkým cestám, ktoré potrebuješ, aby si sa k nemu dostal.³⁶ A možno už teraz pri čítaní tejto knihy cítiš, že sa ti prihovára nenápadným, ale veľmi skutočným spôsobom.

Ako Gonzales a Richards svojím výskumom ukázali, bol si stvorený na objavovanie — a ten najväčší objav celého tvojho života na teba čaká. Takže dúfam, že budeš hľadať vedecké poznanie, ale že sa pri ňom nezastavíš. Nedovoľ, aby ťa očarilo natoľko, že sa stane v tvojom poznávaní konečnou stanicou; dovoľ mu, aby ťa previedlo až za svoje hranice k úžasným poznaniam, ktoré ti pomôžu pochopiť podstatu tvojho života a večnosti.

Teraz mám jeden návrh: nájdí si pre seba niekoľko chvíľ ticha a dovoľ, aby ťa prenikli tieto záverečné slová, ktoré vyslovil Alister McGrath. Dovoľ, nech sú pre teba impulzom smerom k dobrodružstvu tvojho života:

„Mnohí ľudia zistili, že bázeň budiaci pohľad na hviezdami obsypané nočné nebo, evokuje v človeku pocit zázraku, akési vedomie transcendentnosti, ktoré je nabité duchovnými súvislosťami. Ale tieto pocity v nás nevzbudzuje ono vzdialené blikanie hviezd; ony len rozozvučia to, čo v nás už je. Sú len katalyzátorom našich duchovných potrieb, odhaľujú našu prázdnotu a nútia nás pýtať sa, ako by mohla byť naplnená.

Je možné, že by sa náš skutočný pôvod a cieľ nášho života nachádzal niekde za tými hviezdami? Nemohla by tam byť kdesi domovina, z ktorej sme boli vyhnaní a kam sa tajne túžime vrátiť? Nemohlo by to byť tak, že sú naše pocity nespokojnosti a dezilúzie z toho, ako teraz žijeme, ukazovateľom do inej zeme, kam naozaj patríme a ktorá sa nám dáva pocítiť týmto tajuplným spôsobom?

Čo keby sme predpokladali, že toto nie je miesto, kde sme pôvodne mali byť, a že tá lepšia krajina je v podstate neďaleko? Že sem nepatríme, že sme akosi stratili cestu domov. Nestal by sa zrazu náš súčasný život zároveň bolestnejším, ale i šťastnejším? Bolestnejším preto, že si uvedomíme, že toto nie je to pravé miesto, kde máme byť; šťastnejším preto, že náhle pochopíme, kam sa upierajú naše skutočné nádeje. Kráľ sa nočného neba, či majestátny východ slnka, sú dôležitými ukazovateľmi počiatkov, ale aj vrcholných naplnení hlbších túžob nášho srdca. Lenže ak si omylom zameníme prostriedok za cieľ, upneme svoje nádeje a životné túžby na nižšie ciele, ktoré nakoniec nedokážu uhasiť smäd po zmysle všetkého, ktorý vo svojom vnútri pocítujeme.³⁷